

Nr 218.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1940 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ytterligare medel för kontroll och undersökning av gasgeneratoraggregat.

(2:a avd.)

I en den 3 maj 1940 dagtecknad proposition, nr 250, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Ytterligare medel för kontroll och undersökning av gasgeneratoraggregat för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

Innevarande års riksdag har tidigare (skrivelse nr 11, punkt 14) till Kontroll och undersökning av gasgeneratoraggregat för nästa budgetår anvisat ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

Statens gengasnämnd har sedermera i en den 24 april 1940 dagtecknad framställning under hänvisning till de uppgifter, som instruktionsenligt åligga nämnden, anmält, att nämnden i nuvarande läge icke ser någon möjlighet fullgöra berörda åligganden inom ramen för de anvisade medlen.

Nämndens verksamhet, yttrar gengasnämnden, ginge ut på att utföra förekommande typprovningar av gengasverk, meddela råd och anvisningar till tillverkare av gengasverk och till innehavare av gengasdrivna bilar samt slutligen att medverka till fullkommande av gengasverken i olika avseenden.

Typprovningarna utfördes av nämndens tekniska avdelning och ägde rum, dels i ett av nämnden förhyrt provrum, dels på landsväg, vilken senare provning vanligen omfattade intill 3 dagars provkörning med körsträckor om 40—60 mil per dag. Typprovningarna erfordrades för godkännande av nya konstruktioner, av tillverkningar vid nya verkstäder, av förändringar i storlek, konstruktion och tillverkningsmetod av redan provade typer, av olika bränslen, såsom träkol, ved, briketter m. m. — Konsulentverksamheten, som även bedrevs av nämndens tekniska avdelning, handhades där närmast av tre för gengasdrift utbildade ingenjörer. Dessa hade till uppgift att behandla de reklamationer, som inrapporterades till nämndens tekniska avdelning, och hade haft full sysselsättning med att bispringa, särskilt lastbilförare, vid uppkommande driftsvårigheter. Gengasnämndens erfarenhet hittills vore den, att denna konsulentverksamhet vore nödvändig för att reducera antalet driftstopp och driftstörningar samt för att förbättra driftresultaten.

— Gengasnämndens arbete med förbättringar av gasgeneratoraggregaten krävde vidare utlägg för konstruktioner och utprovningar.

Statens industrikommission har med instämmande i vad gengasnämnden anfört beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1940/41 på följande sätt:

typprovningar	45 000	kronor
konsulentverksamhet	75 000	»
teknisk konstruktions- och provningsverksamhet	15 000	»
utbildningskurser för förare	30 000	»
eller tillhopa	165 000	kronor

Departementschefen har tillstyrkt förslaget om ökad medelsanvisning. Då 30 000 kronor redan anvisats för ifrågavarande ändamål, borde ytterligare (165 000 — 30 000 =) 135 000 kronor anvisas för ändamålet.

Innevarande års riksdag har — såsom av det föregående framgår — till kontroll och undersökning av gasgeneratoraggregat för budgetåret 1940/41 anvisat ett anslag av 30 000 kronor. Den nu föreliggande utredningen utvisar emellertid, att dessa medel komma att visa sig otillräckliga. *Industrikommissionen* har beräknat gengasnämndens medelsbehov för kontroll- och konsulentverksamhet under nämnda budgetår till sammanlagt 165 000 kronor, vilket med frånräknande av det av riksdagen för ändamålet redan beviljade anslaget utgör en merkostnad av (165 000 — 30 000 =) 135 000 kronor. De sålunda erforderliga medlen skulle i enlighet med den av *industrikommissionen* i det föregående angivna fördelningen avses för typprovningar, konsulentverksamhet, teknisk konstruktions- och provningsverksamhet samt utbildningskurser för förare. *Utskottet*, som delar *departementschefens* uppfattning om angelägenheten av att ytterligare medel ställas till förfogande för ifrågavarande ändamål, har icke funnit något att erinra mot *industrikommissionens* av *departementschefen* tillstyrkta anslagsberäkningar. *Konsulentverksamheten* torde — såsom *departementschefen* förutsatt — successivt böra avvecklas i den mån förarna bliva förtrogna med gengasdriften.

I detta sammanhang vill *utskottet* för undvikande av missförstånd framhålla, att enligt meddelade bestämmelser tillverkning och försäljning av gasverk må äga rum utan att typprovning dessförinnan utförts av gengasnämndens tekniska avdelning. Emellertid bör det ligga såväl i det allmännas som i tillverkarens eget intresse att dylik provning verkställes och därigenom betryggande kontroll ernås. I typprovningarna ingår nämligen såväl besiktning av gasverk som montering å fordon av dylika verk till undvikande av risk för eldfara och förgiftning. Den verksamhet gengasnämnden utövar på ifrågavarande område måste därför betecknas såsom synnerligen betydelsefull.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ytterligare medel för kontroll och undersökning av gasgeneratoraggregat* för budgetåret 1940/41 under elfte huvudtiteln anvisa ett *reservationsanslag* av 135 000 kronor.

Stockholm den 7 juni 1940.

På statsutskottets vägnar:

PER GUSTAFSSON.

Närvarande: se under utlåtande nr 217.
